

Proč a jak

Přírodě blízká péče o městské trávníky 2019

Miloslav Jirků
Biologické centrum AVČR, v.v.i., České Budějovice

Proč ?

Protože obce jsou centry (bio)diverzity

Proč ?

Protože obce jsou centry (bio)diverzity

Proč ?

Přehřívání, vysychání, estetika

Přírodě blízké trávníky: „manuál“

Obecně

- nehledat přesný návod – každý trávník je jiný
- zkoušet, jak se který trávník chová, když se neposeká

ALE několik obecných pravidel existuje

Přírodě blízké trávničky: „manuál“

Sekat méně (raději 4x než 8x) a podle počasí (sucho)

Přírodě blízké trávníky: „manuál“

Sekat mozaikovitě a pokaždé jinak

Přírodě blízké trávníky: „manuál“

Chodníky a silnice

Přírodě blízké trávníky: „manuál“

Zvlněné okraje nesečených ploch

Přírodě blízké trávníky: „manuál“

„Opožděná“ A plošná první seč omezí kvetení trav + zvýší květnatost

Přírodě blízké trávníky: „manuál“

Nehnojit, nemulčovat, ne-pesticidy...klidně seno

Přírodě blízké trávníky: „manuál“

Jarní seč – koncem dubna, plošně, lze vyšší (7,5 cm)

Letní seč(e) – mozaikovitě, může být nižší (4-5 cm)

Podzimní seč – září-listopad – kosmetické důvody

- dendrologická zahrada ↑
- úsek transferu technologií
- dětská skupina Motýl
- ubytovna →

trávníky jsou potenciální louky – zakládejme je

Luční plochy – jak je NEzakládat

hodné plevely

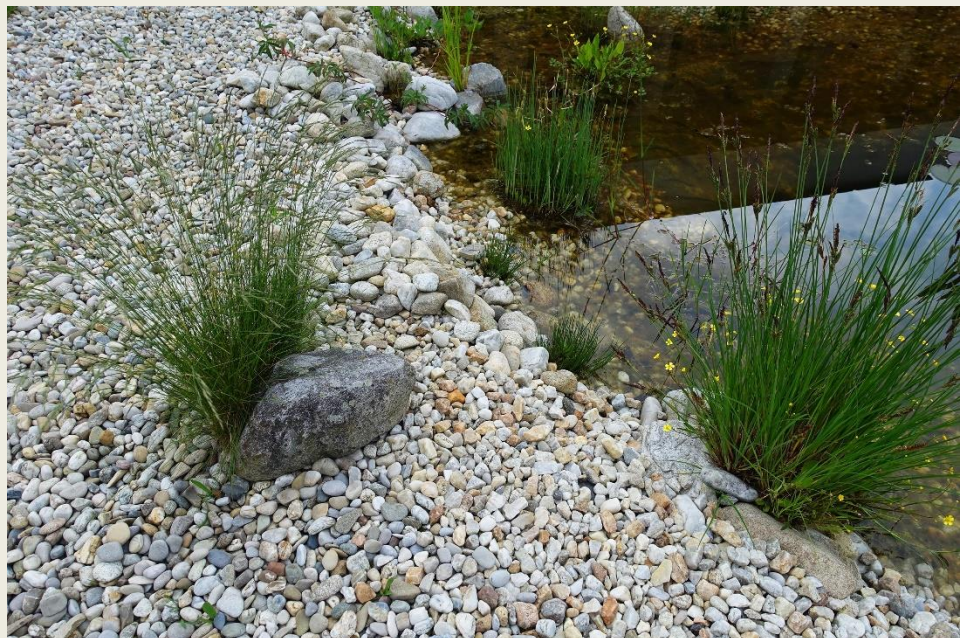
Účel: plošné krytí půdního povrchu + nektar + estetika + praktičnost

Výhody: eliminace (nežádoucích) plevelů + méně práce

Nevýhody: ?

Péče: protrhat 1-2x ročně – i hodné plevely se rozrůstají a semení

Příklady: mochna husí (vlevo) kryjící štěpkový mulč, nevýběžkaté trávy (vpravo) oživující štěrkovou plochu

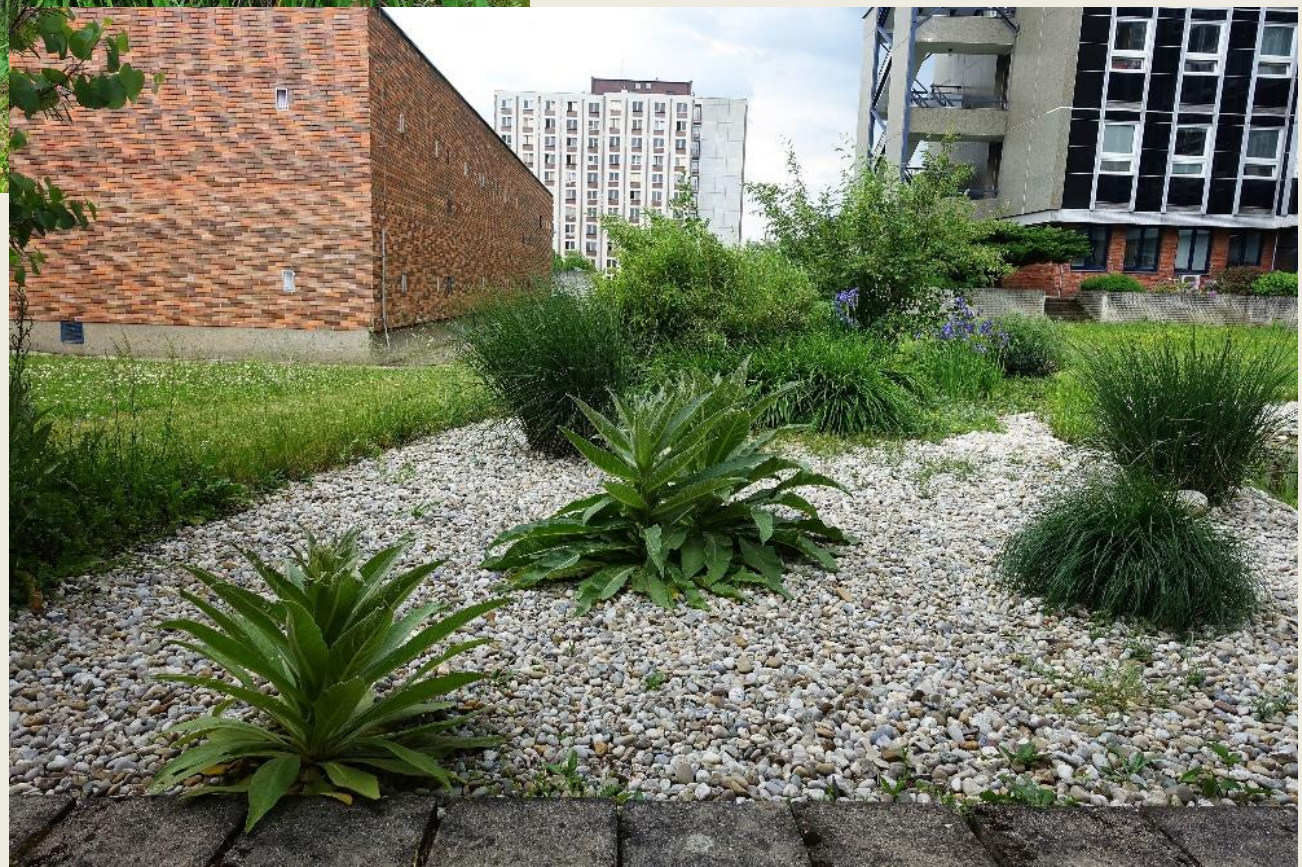
...aneb ne vše podle pravítka a osazovacího plánu je pěkné či správně, ne vše spontánní je špatně

bud'me kacíři a chtějme spojit příjemné (třeba plevely) s užitečným

hodné plevely

Vítání hosté: mochna husí na mulčované ploše a kohoutek luční na šterkovém břehu jezírka

další přidané hodnoty ?!

kompost, úl, hmyzí hotel, broukoviště, písečná duna, hnízdní budky pro ptáky...fantazii se meze nekladou

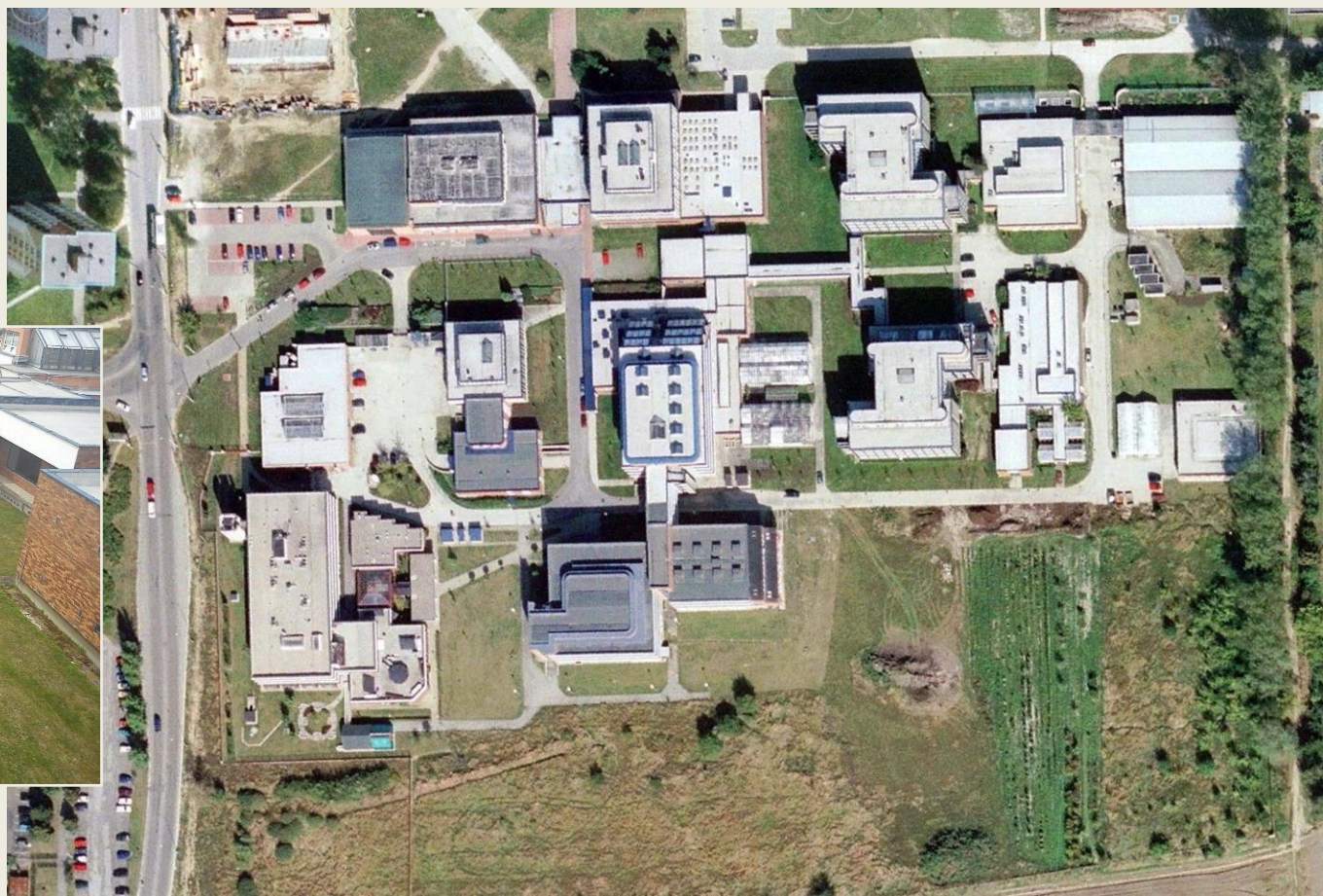
přidané hodnoty ?!

Lokalita

- areál Biologického centra Akademie věd ČR, v.v.i. v Českých Budějovicích
- otevření areálu 1985 – od té doby jen sporadické nekoncepční úpravy zeleně
- zbytky mokřadů zavezeny, květnaté trávničky zanikly vlivem intenzivního sekání

2013 - výchozí stav

Cíle

- přeměna intenzivně sečených městských trávníků na květnaté
- návrat mokřadních biotopů – jezírka + doprovodná zeleň
- záchrana a obnovení zbytkových populací obojživelníků
- výsadba plodonosných dřevin – staré odrůdy ovoce + ovocné keře
- popularizace tvorby přírodních elementů ve městech - inspirace a osvěta studentů (rozuměj budoucích biologů, učitelů, úředníků atd.), zaměstnanců i návštěvníků
- vytvoření míst pro relax i práci v exteriéru

mozaiková seč trávníků

Jak

- celkově snížen počet sečí – vybrané plochy 1-3x za rok, ostatní 4x
- nesečené plošky pokaždé jinde, jinak velké a tvarované, nepravidelné okraje
- při každé seči neposekáno 20-60% jednotlivých trávníků
- výběr je zcela subjektivní, prostě kde to pěkně (po)kvete

Výsledky

- rychlý návrat řady lučních nektaronosných bylin
- návrat motýlů a sarančat již první sezónu !

jezírko 2

srpen 2013 – výchozí stav těsně před realizací...není zde ani vchod

jezírko 2

srpen 2014...

nový vchod do
prostoru

posezení

obsekané
mraveniště

zatím nesečená
plocha

plocha poprvé
sečená v srpnu
(viz další
obrázek)

3 x plocha poprvé
NEsečená v srpnu
(další je vlevo od
jezírka)

výsadba dřevin – dub, javor, vrby + okrasné a jedlé rostliny

jezírko 2

srpen 2014 – srovnajte s následujícím snímkem z června

zatím nesečená plocha

zatím nesečená plocha

jezírko 2

červen 2014 – srovnejte s předchozím snímkem

jezířko 2

květen 2016 – v květnu vodní rostliny začínají růst, proto jezírko působí zdánlivě prázdně

jezírko 3

květen 2017 – 3. rok = zaběhlé jezírko na začátku vegetační sezóny

jezírko 3

červen 2017— rostliny zaplnily mělčiny i hlubší zónu

Péče o zelené plochy svépomocí šetří peníze a dává volnost. Velké množství sklizené trávy ovšem může být problém. Ačkoliv posekanou trávu kompostujeme, ve vlhčích letech ani velký kompost nestačí. Proto jsme na pomoc povolali ovečky, které často přeháníme a průběžně spásáme oba naše areály. Po spasení je potřeba některé plochy ještě dosekat, ale množství takto sklizené trávy je zanedbatelné. Ovce ochotně konzumují i čerstvě posekanou trávu, kterou jim vozíme z ploch, kde pást nelze – pozor, tráva se nesmí ani trošku zapařit! Stejně tak není vhodné pást dlouhodobě tytéž plochy, aby ovce nespásly všechny nektaronosné byliny. K pastvě jsou krom ovčí potřeby přenosné elektrické ohradníky (sítě), zdroj ohradníku, minerální liz a napajedlo (třeba dětská vanička), hodí se i kout, kam se ovce mohou schovat před nevlídným počasím.

jezířka s posezením ihned plní ekologickou i společenskou funkci

co říci závěrem k přírodě blízké péči o zeleň ?

...je jedno jak to děláme, důležité je, že to děláme...

...zapomeňme na metodiku a hrajme si...

...žoužel všeliká to ocenění a je jí jedno, kolik jsme četli příruček

poděkování

- dobrovolníkům, bez nichž by to nešlo
- vedení BC AVČR a vedení Parazitologického ústavu BC AVČR za podporu a financování
- přírodě za příkladnou spolupráci
- není-li uvedeno jinak, byly použity fotografie autora

jestřábník oranžový, který se po zavedení mozaikové seče ihned rozšířil, z původních pár rostlin je koberec